

Op bezoek bij kwetsbaren

Landelijke Diakendag 2022

Een korte terugblik op de workshop *Op bezoek bij kwetsbaren* (o.a. zieken, ouderen en eenzamen). Het onderwerp van deze workshop is heel breed gekozen. Eigenlijk zou alleen al over het bezoeken van zieken veel te zeggen zijn. Als het gaat over ouderen, maakt het een verschil of zij nog zelfstandig wonen of bijv. in een tehuis zijn opgenomen. Nog anders is het als er een proces van dementie is ingetreden. Zodoende hebben we ons erg moeten beperken bij de bespreking.

Kwetsbaar kunnen we zijn door heel veel verschillende omstandigheden: onder andere door eenzaamheid, door verlies of levend verlies (als iemand niet is overleden maar er toch sprake is van verlies, bijv. van gezondheid), door onbegrip, echtscheiding of beschadiging.

Als we op bezoek gaan is het goed dat we ons van te voren afvragen:

1. Wat ga ik doen?
2. Wat ga ik vragen
3. Wat ga ik zeggen?
4. Wat ga ik lezen?

▪ **Advies 1: Probeer aan te sluiten bij waar de pastorant zich bevindt.**

Denk aan het voorbeeld van de Heere Jezus Die Zich bij de Emmaüsgangers voegde. Hij zegt: “Wat redenen zijn dit die gij onder elkander verhandelt en waarom ziet gij droevig”. Hij heeft ze dus als het ware geobserveerd en heeft eerst geluisterd. Vervolgens gaat hij aansluiten bij het onderwerp waar zij het over hadden.

▪ **Advies 2: Probeer actief te luisteren en door te vragen.**

Helpt hierbij kan de methode van het zogeheten spiegelen zijn. Een pastorant zegt: “Nou ja, ik begrijp het allemaal niet meer hoor.” U spiegelt als u vervolgens zijn woorden letterlijk herhaalt: “U zegt: ik begrijp het allemaal niet meer.” Dat geeft de pastorant vervolgens aanleiding om er iets meer over te zeggen. Bijvoorbeeld: “Nou ja, al die oorlogen en ellende in de wereld, het lijkt wel of God niet meer regeert.”

▪ **Advies 3: Probeer te waken voor goedkope pastorale adviezen.**

Bijvoorbeeld: “U moet maar veel bidden, want de Heere hoort altijd.” Ja, maar als de pastorant zegt dat bidden totaal niet meer lukt? U mag zich gerust kwetsbaar opstellen en zeggen dat u het moeilijk vindt en dat er zoveel wegen van de Heere voor ons onbegrijpelijk zijn. Daarmee geeft u aan dat u het zelf ook moeilijk kunt vinden en dat u in ieder geval niet overkomt als iemand die het allemaal zo goed weet, terwijl de pastorant boordevol vragen zit.

▪ **Advies 4: Leg altijd uit waarom u een bepaald gedeelte leest als afsluiting van het bezoek.**

Dat vraagt een zorgvuldige omgang met de Schrift. Als u het moeilijk vindt om Bijbelgedeeltes paraat te hebben, kunt u in uw Bijbel een briefje doen met een aantal gedeeltes die vaak geschikt zijn om te lezen. Probeer in ieder geval een Schriftgedeelte te kiezen dat aansluit bij waar het in het gesprek over ging. Zie overigens ook de lijst met Bijbelgedeeltes in het boekje *Geroepen tot het diakenambt* dat is uitgegeven door DMZ en BN.

Pastorale vs. diaconale bezoeken

In veel gemeenten is er een redelijke strikte scheiding tussen bezoeken die ouderlingen doen (die vaak pastorale bezoeken worden genoemd) en diaconale bezoeken. Het is belangrijk om zich hier op te bezinnen. Denkend onder andere aan het volgende.

In vorige eeuwen lag vaak meer dan nu nadruk op de zogeheten zeven werken van barmhartigheid. Twee daarvan waren het bezoeken van gevangenen en zieken. Denk ook aan het bezoeken van weduwen en wezen, zie Jakobus 1:27. Zij waren in die tijd extra kwetsbaar doordat ze geen beroep konden doen op voorzieningen. Een predikant schreef: “Wij hebben iets anders en méér te bieden dan wat sociale voorzieningen kunnen geven. Wij mogen onze naaste in moeiten en zorgen wijzen op de Heere, bij Wie alles te verkrijgen is voor lichaam en ziel.” Ik zou zeggen: dit zijn dan toch bij uitstek diaconale bezoeken.

Vaak kan een ambtsdrager zich machteloos voelen en denken dat hij het niet goed doet op een bezoek. Natuurlijk kunnen we nooit zeggen dat we het goed hebben gedaan, maar het is goed om het volgende te bedenken: men zal het alleen al waarderen dat u er bent. Dat u luistert, al zou u nog niet eens iets zeggen. U kunt het niet fout doen! Daar heb ik nog nooit iemand over horen klagen. Geef eerlijk aan dat u verlegen bent met de situatie! Een pastorant waardeert dat veel meer dan wanneer u ‘goedkope’ pastorale adviezen geeft. Vooral het luisteren doet zo goed. Bedenk ook dat u het heel anders kunt ervaren dan dat de pastorant het ervaren heeft.

Overigens: doe geen toezeggingen die u niet waar kunt maken. Zeg ook niet: ik heb geen tijd, maar formuleer het anders. Bijvoorbeeld: “Het lukt me niet om bezoeken af te leggen in combinatie met mijn werk en gezinssituatie.” Dat kan boosheid of teleurstelling bij gemeenteleden voorkomen.

L. Huisman